

กระบวนการผลิตและปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการผลิตรายการศาสนาทางโทรทัศน์

นางสาว รongรัตน์ ธีระนันท์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทสาขานิเทศศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน ภาควิชาการสื่อสารมวลชน

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2549

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE PRODUCTION PROCESS AND FACTORS AFFECTING RELIGIOUS TELEVISION PROGRAMS

Miss Rongrat Thiranant

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Mass Communication

Department of Mass Communication

Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2006

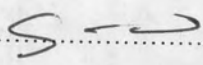
Copyright of Chulalongkorn University

490989

หัวข้อวิทยานิพนธ์	กระบวนการผลิตรายการและปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการผลิตรายการ ศาสนาทางโทรทัศน์
โดย	นางสาวอรรัตน์ ธีระนันท์
สาขาวิชา	การสื่อสารมวลชน
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไอพาร์ วงศ์บ้านคู่

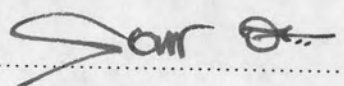

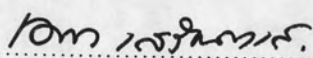
คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

.... คณบดีคณะนิเทศศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ยุพล เบ็ญจรงค์กิจ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา แก้วเทพ)

.... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไอพาร์ วงศ์บ้านคู่)

.... กรรมการ
(อาจารย์ เมธา เสรีชนาวงศ์)

รองรัตน์ ธีระนันท์ : กระบวนการผลิตรายการ และปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตรายการศาสนาทางโทรทัศน์. (THE PRODUCTION PROCESS AND FACTORS AFFECTING RELIGIOUS TELEVISION PROGRAMS) อาจารย์ที่ปรึกษา : ผศ. โสภาร วงศ์บ้านคู่ , 200 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพที่มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ (1) เพื่อศึกษาถึงกระบวนการผลิตของรายการศาสนาทางโทรทัศน์ (2) เพื่อทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการผลิตของรายการศาสนาทางโทรทัศน์ โดยใช้วิธีการวิจัย คือ การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การวิเคราะห์ที่เอกสาร ศึกษาเทปรายการ และการสังเกตการณ์กระบวนการผลิต

ผลการวิจัยพบว่า รายการศาสนาทางโทรทัศน์ เป็นรายการที่มีกลุ่มผู้ชมเฉพาะกลุ่ม และมีจำนวนไม่มากนัก ช่วงเวลาในการออกอากาศเป็นเวลาเช้ามาก อยู่ระหว่าง 04.00-06.00น. รายการศาสนาทั้ง 36 รายการ แบ่งเป็นรายการที่ได้รับการสนับสนุนเวลาออกอากาศจากทางสถานีโทรทัศน์ และรายการที่เช่าเวลาออกอากาศจากทางสถานีโทรทัศน์ โดยแบ่งองค์กรผู้ผลิตออกเป็น 3 องค์กร คือ องค์กรศาสนา สถานีโทรทัศน์ และบริษัทที่รับผลิตรายการ

การผลิตรายการศาสนาขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของแต่ละองค์กรผู้ผลิต คือ เพื่อเผยแพร่ศาสนา ประชาสัมพันธ์องค์กร หรือหวังผลกำไรจากการผลิตรายการ ซึ่งส่งผลต่อการกำหนดรูปแบบ และเนื้อหาของรายการศาสนา ทำให้มีรูปแบบเฉพาะ และไม่หลากหลาย กระบวนการผลิตรายการศาสนา มีวิธีการนำเสนอรายการที่เรียบง่าย ไม่มีความซับซ้อน หรือใช้เทคนิคพิเศษไม่มากนัก โดยจำนวนผู้ร่วมงานมากหรือน้อย ขึ้นอยู่กับขนาดขององค์กรผู้ผลิตเหล่านั้น

ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตนั้น มีทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกองค์กรเข้ามาเกี่ยวข้อง โดยมีปัจจัยหลัก คือ นโยบายจากรัฐบาล ที่ขอความร่วมมือมายังสถานีโทรทัศน์ ในการส่งเสริมให้มีการผลิตรายการศาสนาเพิ่มมากขึ้น และต้องการสนับสนุนให้องค์กรศาสนาพุทธ ศาสนาอิสลาม และศาสนาคริสต์ ได้มีช่องทางในการเผยแพร่ศาสนา ซึ่งนโยบายดังกล่าวนี้ สอดคล้องกับความต้องการขององค์กรผู้ผลิตรายการศาสนา ที่ต้องการเผยแพร่ศาสนาผ่านทางสื่อโทรทัศน์ แต่ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการผลิตรายการ คือ ปัจจัยด้านบุคลากร ที่ผลิตรายการศาสนามีจำนวนน้อย และยังขาดความเชี่ยวชาญในการผลิตรายการ

ภาควิชา การสื่อสารมวลชน.....

สาขาวิชา การสื่อสารมวลชน.....

ปีการศึกษา 2549

ลายมือชื่อนิติกร.....รองรัตน์ ธีระนันท์.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

4885130828 : MAJOR MASS COMMUNICATION

KEY WORD: PRODUCTION PROCESS / FACTOR / RELIGIOUS TELEVISION PROGRAMS / RELIGIOUS

RONGRAT THIRANANT: THE PRODUCTION PROCESS AND FACTORS ANALYSIS EFFECTING RELIGIOUS TELEVISION PROGRAMS. THESIS ADVISOR: ASSIST.PROF. OLARN WONGBANDUE, 200 pp.

This qualitative research has 2 objectives: (1) To analyze the production process of the Religious Television Program 2) To know the Factors Affecting Production Process of Religious Television Program. By using the research methodologies consist of the depth-interview, analysis documentations, studying the Religious Television Program records, and observation the production process.

The research indicated that Religious Television Programs have the niche audiences that are very few, and the broadcasted time is, between 4.00 AM – 6.00 AM, early morning. All 36 programs come from 3 organization producers that are Religious Organization, Television Station, Production Company. The programs can be classified into the programs supported broadcasted time from television station, and programs rental broadcasted time from television station.

The production of Religious Television Programs depended on each organization's objectives. They are the religious proclamation, publication, and the profit organization. The organization's objectives are affected the patterns and contents of programs, they create the fixed concept and do not have the special techniques in the production. Moreover the number of staff in production team depended on the size of organization.

For the Factors Affecting Religious Television Programs are from the internal and external organizations related each other. The major factor is the cooperation between government policy and television station policy supported the more productions of religious television programs, included Buddhist, Islam, Christian. This cooperation is the same basis of each religious organization in proclaiming their religious too. The threat factor is the few personnel and also lack of skills in the television production.

Department Mass Communication

Field of study Mass Communication

Academic year 2006

Student's signature Rongrat T.

Advisor's signature Sour et.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ได้ เนื่องด้วยความเมตตากรุณาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ โอปาร วงศ์บ้านคู่ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ท่านได้ให้ความรู้ด้านกระบวนการผลิตรายการ และให้คำแนะนำอันมีค่าในการปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา แก้วเทพ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ท่านได้กรุณาให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ เมธา เสรีชนาวงศ์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ท่านได้ให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาการสื่อสารมวลชนทุกท่านที่ได้ประสิทธิประสาทวิชาความรู้ และผู้ผลิตรายการศาสนาทุกท่าน ที่ได้กรุณาอนุญาตให้ผู้วิจัยมีโอกาสดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ และที่สำคัญที่สุดคือครอบครัว และเพื่อนๆ ที่ให้กำลังใจ และช่วยเหลือ สนับสนุนมาโดยตลอด

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฉ

บทที่

1	บทนำ.....	1
	ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
	ปัญหาคำวิจัย.....	17
	วัตถุประสงค์การวิจัย.....	17
	ข้อสันนิษฐาน.....	17
	ขอบเขตการวิจัย.....	18
	นิยามศัพท์.....	18
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	18
2	แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	19
	แนวคิดเรื่องกระบวนการผลิตรายการโทรทัศน์.....	19
	แนวคิดเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตรายการโทรทัศน์.....	21
	แนวคิดเรื่ององค์กรสื่อสารมวลชนท่ามกลางภาวะแวดล้อมทางสังคม.....	25
	แนวคิดเรื่องการวิเคราะห์ประเภทรายการ(Genre Analysis).....	27
	แนวคิดหน้าที่และบทบาทของศาสนาที่มีต่อสังคม.....	33
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	35
3	ระเบียบวิธีวิจัย.....	41
	แหล่งข้อมูล.....	41
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	42
	การวิเคราะห์.....	42

	การนำเสนอข้อมูล.....	43
4	กระบวนการผลิตรายการศาสนาทางโทรทัศน์.....	44
	ที่มาของรายการศาสนา.....	44
	ขั้นตอนวางแผนและเตรียมการผลิต.....	57
	ขั้นตอนการผลิต.....	79
	ขั้นตอนหลังการผลิต.....	89
5	ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการผลิตรายการศาสนาทางโทรทัศน์.....	94
	ปัจจัยภายในองค์กรผู้ผลิต.....	94
	ปัจจัยภายนอกองค์กรผู้ผลิต.....	103
6	สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	111
	สรุปผลการวิจัย.....	111
	ข้อจำกัดในการวิจัย.....	127
	ข้อเสนอแนะ.....	127
	รายการอ้างอิง.....	128
	ภาคผนวก.....	131
	ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	200

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
ตารางที่ 1	แสดงการเปลี่ยนแปลงของรายการศาสนาพุทธทางโทรทัศน์ ในปี พ.ศ.2538,2542 และพ.ศ.2549.....10
ตารางที่ 2	แสดงรายการศาสนาพุทธที่ออกอากาศตามสถานีโทรทัศน์ต่างๆ.....13
ตารางที่ 3	แสดงรายการศาสนาอิสลามที่ออกอากาศตามสถานีโทรทัศน์ต่างๆ.....14
ตารางที่ 4	แสดงรายการศาสนาคริสต์ที่ออกอากาศตามสถานีโทรทัศน์ต่างๆ.....15
ตารางที่ 5	แสดงนโยบายของแต่ละสถานีในการสนับสนุนช่วงเวลาออกอากาศแก่รายการศาสนา.....51
ตารางที่ 6	แสดงจำนวนองค์กรผู้ผลิตที่เป็นองค์กรศาสนา.....53
ตารางที่ 7	แสดงจำนวนองค์กรผู้ผลิตที่เป็นการร่วมมือระหว่างองค์กรศาสนาและสถานีโทรทัศน์.....53
ตารางที่ 8	แสดงจำนวนองค์กรผู้ผลิตที่เป็นสถานีโทรทัศน์.....54
ตารางที่ 9	แสดงจำนวนรายการที่ผลิตโดยบริษัทผลิตรายการโทรทัศน์.....54
ตารางที่ 10	แสดงจำนวนรายการที่ผลิตโดยบริษัทผลิตรายการที่เช่าเวลาออกอากาศจากสถานีโทรทัศน์.....55
ตารางที่ 11	แสดงจำนวนรายการที่ผลิตโดยองค์กรศาสนาที่เช่าเวลาออกอากาศจากสถานีโทรทัศน์.....55
ตารางที่ 12	แสดงถึงช่วงเวลาในการออกอากาศของรายการที่ได้รับและไม่ได้รับเวลาออกอากาศจากทางสถานีโทรทัศน์.....105

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิ	หน้า
แผนภูมิที่ 1	จำนวนรายการศาสนาพุทธที่เพิ่มขึ้น ในปี พ.ศ.2538 ,2542, 2549.....9
แผนภูมิที่ 2	จำนวนรายการศาสนาในแต่ละสถานที่กำลังออกอากาศในปัจจุบัน.....11
แผนภูมิที่ 3	จำนวนสัดส่วนรายการแต่ละศาสนาที่ออกอากาศในแต่ละสถานี.....12
แผนภูมิที่ 4	จำนวนส่วนแบ่งของรายการศาสนาในแต่ละศาสนา.....12
แผนภูมิที่ 5	จำนวนรายการแต่ละศาสนาที่ออกอากาศในแต่ละสถานี.....15
แผนภูมิที่ 6	แสดงที่มาขององค์กรผู้ผลิตรายการศาสนาทางโทรทัศน์.....44
แผนภูมิที่ 7	แสดงจำนวนรายการที่ได้รับเวลาออกอากาศจากสถานีโทรทัศน์ เปรียบเทียบกับ รายการที่เช่าเวลาออกอากาศจากสถานีโทรทัศน์.....52
แผนภูมิที่ 8	แสดงจำนวนสัดส่วนการกำหนดวัตถุประสงค์ของรายการศาสนา.....57
แผนภูมิที่ 9	แสดงจำนวนรายการที่มีวัตถุประสงค์ตามแต่ละศาสนา.....58
แผนภูมิที่ 10	แสดงจำนวนรายการที่มีรูปแบบต่างๆตามแต่ละศาสนา.....63
แผนภูมิที่ 11	แสดงการคัดเลือกเนื้อหาของแต่ละรายการ โดยแบ่งตามศาสนา.....67
แผนภูมิที่ 12	แสดงจำนวนทีมงานของแต่ละรายการ โดยแบ่งตามลักษณะขององค์กรผู้ผลิต....70
แผนภูมิที่ 13	แสดงจำนวนรายการที่มีพิธีกร โดยแบ่งตามลักษณะขององค์กรผู้ผลิต.....74